

УДК: 378.147.016:615.1/3].046-021.68

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ КЛІНІЧНОЇ ФАРМАЦІЇ ПРОВІЗОРАМ НА ПІСЛЯДИПЛОМНОМУ ЕТАПІ ОСВІТИ

**професор, д.мед.н., Білай І. М., к.мед.н., Красько М. П.,
професор, д.мед.н., Резніченко Ю. Г.**

Запорізький державний медичний університет, Україна, м. Запоріжжя

Під час післядипломної підготовки провізорів-курсантів важливе місце займає клінічна фармація. Належне викладання даної дисципліни формує у провізорів-курсантів клінічне мислення та робить з них високоякісних фахівців фармації. В роботі представлені основні проблеми викладання клінічної фармації на етапі післядипломної освіти для розвинення професійних навичок провізорів-курсантів.

Ключові слова: викладання клінічної фармації, провізори-курсанти, післядипломна освіта.

Белай И.М., Красько Н.П., Резниченко Ю.Г. Основные аспекты преподавания клинической фармации провизорам на последипломном этапе образования / Запорожский государственный медицинский университет, Украина, г. Запорожье

Во время проведения последипломной подготовки провизоров-курсантов важное место занимает клиническая фармация. Надлежащее преподавание данной дисциплины формирует у провизоров-курсантов клиническое мышление и делает из них высококачественных специалистов фармации. В работе представлены основные проблемы преподавания клинической фармации на этапе последипломного образования для развития профессиональных умений провизоров-курсантов.

Ключевые слова: преподавание клинической фармации, провизоры-курсанты, последипломное образование.

Bilay I.M., Krasko M.P., Reznichenko Yu.G. Main aspects teaching clinical pharmacy to pharmacists on postgraduate education / Zaporizhzhia State Medical University, Ukraine, Zaporizhzhia.

Clinical Pharmacy occupies the important place in education of pharmacists. Proper teaching of this discipline forms in interns clinical judgment and make high-quality specialists in pharmacy. The paper presents the main aspects of the teaching of clinical pharmacy at the stage of postgraduate education to developed professional skills in pharmacists.

Keywords: teaching clinical pharmacy, pharmacists courses listener, postgraduate education.

Ліки - це основний інструмент лікаря в рішенні важливого завдання щодо відновлення встановлення здоров'я пацієнта. Фармацевтична промисловість надає до використання лікареві все нові й нові назви препаратів та їх лікарських форм, розібратися в яких без консультації досвідченого провізора досить важко.

Провізоріві надається відповідна роль в оптимізації фармакотерапії. Орієнтування в низці проблем, вирішуваних лікарем при проведенні фармакотерапії, застосовує передумови щодо кваліфікованого розв'язання провізором важливих завдань підвищення її ефективності. Вивчення питань клінічної фармації дозволяє провізоріві проводити організацію лікарського забезпечення в залежності до особливостей обслуговуваного регіону (структура захворюваності, віковий склад, епідеміологічна ситуація), попереджувати самолікування, якісно контролювати лікарську рецептуру на наявність несумісних прописів, предметно взаємодіяти з лікарями з питань адекватної заміни препаратів, вести якісну інформаційну роботу з урахуванням синдромів та симптомів захворювання, фармакодинамики та фармакокінетики нових препаратів. Якісне вирішення цих завдань провізором сприяє підвищенню ефективності та безпеки фармакотерапії, що проводиться в закладах охорони здоров'я Лікарська терапія повинна бути не тільки мистецтвом, але й серйозною раціональною наукою. Лікарські засоби - доволі небезпечні речовини. Вони корисні тільки в умілих руках. За даними ВООЗ, близько 10% госпіталізації пов'язано з неправильним призначенням ліків. Інколи несумісне, неправильне призначення ліків може стати причиною тяжких та навіть летальних ускладнень.

У зв'язку з цим виникає об'єктивна необхідність у спеціалістові - провізоріві нового покоління, який володів би основами терапії та знаннями щодо сучасних лікарських препаратів, що дає можливість повного взаємо порозуміння при вирішенні різних питань, пов'язаних з фармакодинамічними та фармакогенетичними характеристиками лікарських препаратів. Цю проблему вирішує клінічна фармація.

Необхідно зазначити, що раціональне використання лікарських засобів на сьогодні є актуальною проблемою охорони здоров'я, що призводить до збереження здоров'я нації, збільшення тривалості життя населення та поліпшення якості життя хворих. Гарантувати пацієнтові належну якість лікарняної допомоги можливо лише при об'єднанні зусиль лікаря та провізора. Для цього провізор повинен в повному обсязі володіти знаннями з клінічної фармації.

На початку 90-х років Всесвітня організація охорони здоров'я визначила стратегічний напрям розвитку охорони здоров'я у всьому світі трьома словами: «спрямування на пацієнта».

Це положення зазначено в документах ВОЗ та є основою Програми дій з основних лікарських препаратів, затверджених Європейським Регіональним Бюро ВОЗ. У світлі цієї стратегії міняється роль провізора в системі хорони здоров'я. Основною метою його професійної діяльності стає не скільки підвищення кількості та якості лікарських препаратів на ринку, стільки підвищення ефективності та безпеки лікарської терапії окремо взятого хворого – забезпечення кожного хворого якісною фармацевтичною опікою.

Клінічна фармація – інтегральна, прикладна наука, поєднання фармацевтичних та клінічних аспектів медицини, головним завданням якої є створення теоретичних основ і методологічних підходів раціонального застосування лікарських препаратів.

Система післядипломної підготовки – невід'ємна складова концепції безперервної фармацевтичної освіти, яка дозволяє ефективно використовувати досягнення науково-технічного прогресу в області фармації та інших галузях для підвищення рівня професійної підготовки, удосконалення знань, умінь, особистісних і професійних якостей фахівців фармації.

Передатестаційні цикли зі спеціальності «Загальна фармація» проводяться з метою визначення рівня теоретичної та практичної підготовки провізора відповідно до вимог кваліфікаційних характеристик другої, першої та вищої кваліфікаційної категорій. Метою передатестаційних циклів є також поглиблення професійних знань, умінь та навиків, ознайомлення з основними досягненнями у галузі фармації, надання допомоги провізорам у підготовці до атестації на кваліфікаційні категорії.

На передатестаційних циклах підвищення кваліфікації провізорів проводяться практичні заняття, на яких обговорюються питання початкового та кінцевого рівня підготовки спеціалістів, а також проводиться самостійна робота по корекції листів призначення та вирішенню ситуаційних задач. Ці знання, отримані під час проведення циклів підвищення кваліфікації та практичні навички по роботі з лікарем для проведення фармацевтичної опіки, мають на меті забезпечення раціональної лікарської терапії окремого хворого. Підготовка спеціалістів дає змогу володіти методологією вибору лікарських засобів та їх комбінацією, враховуючи індивідуальні особливості організму, клінічної форми, важкості захворювання та наявності супутньої патології для рекомендацій лікарям. Крім того, важливо набувати знань по оволодінню методологією проведення сумісно з лікарем клінічних випробувань лікарських засобів.

Взагалі, враховуючи наш досвід, постановка навчального процесу відповідає вимогам вищої школи. Кожне практичне заняття і лекція супроводжуються використанням сучасних досягнень експериментальної та клінічної медицини. Протягом майже двох

десятиліть у викладанні клінічної фармації для слухачів курсів підвищення кваліфікації виробилася доброзичлива вимогливість з об'єктивною оцінкою знань на кожному занятті. Таким чином, враховуючи, що клінічна фармація – одна з швидко прогресуючих і динамічних галузей медицини, нам є над чим працювати й удосконалювати методи викладання, є що впроваджувати в практичну охорону здоров'я.

Література:

1. Білай І.М. Проведення передатестаційних циклів на факультеті післядипломної освіти Запорізького державного медичного університету / І.М. Білай // Актуальні питання фарм. і мед. науки та практики. – Випуск XXIII.- №1.- 2010.- С 97-99.
2. Безперервний професійний розвиток лікарів та провізорів та якість підготовки фахівців у сфері охорони здоров'я / М.В. Банчук, О.П. Волосовець, І.І. Феценко та інш. // Науково-методична конференція з міжнародною участю «Проблеми безперервного професійного розвитку лікарів і провізорів»: Збірник праць. – К., 2007. – С. 3-9.
3. Вороненко Ю.В. Фактори реформування післядипломної освіти / Ю.В. Вороненко, О.П. Мінцер // Проблеми безперервного професійного розвитку лікарів і провізорів: Мат. наук.-метод. конф. з міжнародною участю. – К., 2007. С.10-14.
4. Зіменковський А.Б. Клінічний провізор в системі охорони здоров'я А.Б. Зіменковський, Л.Є. Зарума // Вісник фармакології і фармації. – 2007.- №6. – С.58-60.
5. Медицинское образование в мире и Украине / Ю.В. Поляченко, В.Г. Передерий, А.П. Волосовец и др. – Х.: ИПП Контраст. – 2005.- 464с.
6. Сучасний розвиток вищої медичної освіти й проблеми питання забезпечення якісної підготовки лікарів і провізорів / М.В. Банчук, О.П. Волосовець, І.І. Феценко та інш. // Медична освіта. – 2007. - №2. – С.5-13.
7. Черних В.П. Університет- дистанційна освіта on-line / В.П. Черних, О.Ф. Пімінов // Еженедельник аптека № 35 (856).- 2011. – С. 11.

References:

1. Bilai I.M. Provedennia peredatestatsinykh tsykliv na fakulteti pisliadyplomnoi osvity Zaporizkoho derzhavnoho medychnoho universytetu / I.M. Bilai // Aktualni pytannia farm. i med. nauky ta praktyky. – Vypusk KhKhIII.- №1.- 2010.- S 97-99.
2. Bezperervnyi profesiyni rozvytok likariv ta provizoriv ta yakist pidhotovky fakhivtsiv u sferi okhorony zdorovia / M.V. Banchuk, O.P. Volosovets, I.I. Feshchenko ta insh. // Naukovo-metodychna konferentsiia

z mizhnarodnoiu uchastiu «Problemy bezperervnogo profesiinoho rozvytku likariv i provizoriv»: Zbirnyk prats. – K., 2007. – S. 3-9.

4. Voronenko Yu.V. Faktory reformuvannia pisliadyplomnoi osvity / Yu.V. Voronenko, O.P. Mintser // Problemy bezperervnogo profesiinoho rozvytku likariv i provizoriv: Mat. nauk.-metod. konf. z mizhnarodnoiu uchastiu. – K., 2007. S.10-14.

5. Zimenkovskyi A.B. Klinichni provizor v systemi okhorony zdorovia A.B. Zimenkovskyi, L.Ye. Zaruma // Visnyk farmakolohii i farmatsii. – 2007.- №6. – S.58-60.

6. Medytsynskoe obrazovanye v myre y Ukrainy / Yu.V. Poliachenko, V.H. Perederyi, A.P. Volosovets y dr. – Kh.: YPP Kontrast. – 2005.- 464s.

7. Suchasnyi rozvytok vyshchoi medychnoi osvity y problemy pytannia zabezpechennia yakisnoi pidhotovky likariv i provizoriv / M.V. Banchuk, O.P. Volosovets, I.I.Feshchenko ta insh. // Medychna osvita. – 2007. - № 2. – S.5-13.

8. Chernykh V.P. Universytet- dystantsiina osvitva on-line / V.P. Chernykh, O.F. Piminov // Ezhenedelnyk apteka № 35 (856).- 2011. – S. 11.